

Hoofdstuk 3 het grote verhaal

Er wordt wel gezegd dat het jodendom in vergelijking met andere grote godsdiensten opvallend veel gedenkdagen heeft.

Deze bijzondere dagen willen ons niet laten vergeten wat er in de geschiedenis van het joodse volk gebeurd is en roepen steeds weer in herinnering de levensverhalen van mensen als Abraham, Izaak, Jakob, Jozef, Mozes, David enz.

Joodse gedenkdagen, joodse geschiedenis en joodse levensverhalen horen bij elkaar.

§3.1 Het joodse verhaal van de joodse geschiedenis

De geschiedenis van het joodse volk begint in ongeveer 2000 v.d.g.j. met Abraham. Hij woonde in de stad **Ur in Mesopotamië**

In Mesopotamie 2 rivieren: Eufraat en Tigris

Ur:

- Mooie stad
- Handelscentrum
- Godsdienstig middelpunt met veel tempels

Abraham besluit omstreeks 1950 v.d.g.j. weg te trekken uit deze cultuurstad. Hij gelooft immers niet in een veelheid van goden, maar in 1 god.

Zijn reis zal hem brengen in de landen van de zogenaamde vruchtbare-halve-maan.

Omdat hij de Jordaan oversteeft, zal zijn familie Hebreëen genoemd worden = zij die van de andere zijde kwamen

De landen waar abraham verblijft vormen een halve maan op de kaart. Daar horen Mesopotamië (=nu Irak), Kanaän (=nu Israël) en Egypte bij.

Mesopotamie -> vruchtbaar door Eufraat en Tigris

Kanaän -> Land van melk en honing -> door de Jordaan en Middellandse zee

Egypte -> graanschuur van het oosten-> door de Nijl

Izaak word geboren.

De tijd van Abraham, Izaak en Jakob = de tijd van Aartsvaders (2000-1750 v.d.g.j.)

Jakob vecht met een man = engel, boodschapper van God. Jakob heet daarna Israël. Dat betekent: Hij die vecht met God. Daarna heet het joodse volk Israël/Israëlieten.

JOZEF

Jozef= 1 van de 12 zonen van Jakob

Jozef is lievelingetje vader en wordt verwend door vader -> broers jaloers

Jozef wordt door broers verkocht aan reizende handelaren en komt als slaaf in Egypte

Jozef wordt in Egypte onderkoning, onder de farao. **1650 v.d.g.j.**

Als in Kanaän hongersnood is, komt de familie van familie van Jozef naar Egypte. Hij test de broers eerst wel om te kijken of ze veranderd zijn. **1730-1580 v.d.g.j.**

De 12 zonen van Jakob vormen de 12 stammen waarin het Joodse volk zich zal groeperen

MOZES

Waarom moeilijke tijd voor de joden? De Egyptische farao's die aan de macht kwamen (1500 v.d.g.j.) wisten niets meer van Jozef en zijn familie

Joden werden gebruikt als slaven om de piramides voor de farao's te bouwen.

De onderdrukking was het ergst tijdens de regeerperiode van RAMSES II. 1290-1224

Mozes helpt met de uittocht uit de slavernij van Egypte.

10 rampen voordat de Farao toestemming gaf om te vertrekken

De uittocht heet ook wel Exodus

De tocht gaat door de Sinai woestijn

Op de Sinai sprak God tot Mozes

'ik ben JHWH uw God, die u heeft weggeleid uit Egypte, het slavenhuis

1. Gij zult **geen andere Goden** hebben ten koste van Mij
2. Gij zult **geen godenbeelden** maken
3. Gij zult **de naam van JHWH niet lichtvaardig gebruiken**
4. Denk aan de **sjabbat**: die moet **heilig** voor u zijn
5. **Eert uw vader en uw moeder**
6. Gij zult **niet doden**
7. Gij zult **geen echtbreuk** plegen
8. Gij zult **niet stelen**
9. Gij zult tegen uw naaste **niet vals getuigen**
10. Gij zult uw zinnen niet zetten op het **huis van uw naaste**.

Joden spreken de naam van God (JHWH) niet uit. Ze zeggen dan bijv. de Eeuwige, of Adonai

De 10 geboden nemen ze mee in een ark (=draagbare kist) door de woestijn op weg naar Kanaän =beloofde land.

Tocht duurt meer dan 40 jaar

Mozes wordt als stichter van jodendom beschouwd

De intocht in Kanaän begint rond 1250 v.d.g.j. en duurt tot ongeveer 1200 v.d.g.j.

3.2 de pelgrimsfeesten

De eerste maand van de godsdienstige kalender = NIESAN

Pesach, Sjawoe'ot en Soekkot heten samen de pelgrimsfeesten. De herinnering aan het verblijf in de woestijn staat centraal.

1. PESACH (15-22 Niesan)

Het joodse paasfeest, Pesach genaamd, is voor gelovige joden het belangrijkste feest. Pasen komt van het Hebreeuwse woord **pascha** dat (over)springen betekent.

Voor joden heeft de naam betrekking op de engel van het verderf die in Egypte rondging en alle eerstgeborenen doodde, met uitzondering van de joden. Hun huis ging de engel voorbij.

Op het paasfeest herdenken de joden de uittocht uit Egypte. Het feest duurt 7 dagen.

De joodse dag begint 's avonds. Sederavond is het begin van Pesach.

Eten bij de Pesach:

- Op de sederschotel ligt een matse=Ongezuurd brood (brood is niet gerezen, Er was in Egypte ook geen tijd om het brood lang te bereiden)
Matse -> servet -> matse -> servet -> matse -> servet
- op de schotel ligt een botje met een beetje vlees eraan. Het symboliseert het paaslam
- bittere kruiden. Want het leven in Egypte was bitter
- een mengsel van rozijnen, amandelen, appelen, kaneel, suiker en wijn. Dat mengsel moet lijken op klei ter herinnering aan dat het volk bakstenen moest maken
- wijn + extra beker wijn, het symboliseert de beker voor Elia.

Aan het einde van de maaltijd zingen ze kettingliederen = hele oude liederen

2. SJAWOE'OT -> op 6 SIEWAN

50 dagen na Pesach valt Sjawoe'ot dus 7 weken +1 dag

Sjawoe'ot wordt ook wel het wekenfeest genoemd.

Pesach valt in de lente.

Sjawoe'ot is het feest van de oogst.

Rond het begin van de gewone jaartelling gaan de joden op deze dag ook een ander soort oogst gedenken. Geen oogst van landbouwproducten, maar een oogst van woorden. Men viert de ontvangst van de TORA.

Het is eerder een dag van studie en discussie over de betekenis van de Tora.

In de versierde synagoge krijgt het verhaal over de gebeurtenissen op en nabij de Sinaï de meeste aandacht. Maar naast dit verhaal staan de synagogegangers ook uitvoerig stil bij een ander boek: het boek van Ruth. Ruth symboliseert de niet-jood die kiest voor God en de tora.

Verder zegt het verhaal de godsdienst van de joden sluit niemand uit.

3. SOEKKOT

Soekkot is drie maanden na Sjawoe'ot. Aan het einde van zomer.

Oorspronkelijk was Soekkot het feest bij de druivenoogst. Maar later staat bij dit feest steeds meer de **herinnering aan de tocht van het joodse volk door de woestijn** voorop. Ook wordt dit feest het

Loofhuttenfeest genoemd. Dat komt doordat het meest bijzondere het bouwen van een loofhut is, genaamd de **Soekka**.

Zo'n Soekka (loofhut) werd gebruikt bij de druivenoogst. De arbeiders sliepen dan in zo'n hut en de hut beschermde hen tegen de felle zon.

Soekkot of loofhuttenfeest duurt 7 dagen van 15-21 Tisjrie

De joden bouwen tijdens het loofhuttenfeest hun eigen soekka in de tuin of op het balkon. Ze eten er ook in. Je moet de hemel kunnen zien als je in de hut zit.

Belangrijk bij de Soekkot is de **Loelav**. De Loelav bestaat uit 4 plantensoorten: palmtak, mirretakjes, wilgentakken en een citrusvrucht (**de etrog**). Dit symboliseert bescherming, warmte, voedsel en versiering.

Als de Soekkot afgelopen is begint de Simchat Tora. Dan beginnen ze weer bij het eerste boek van de Tora (genesis). Simchat tora is de dag van de vreugde om de tora.

Simchat Tora word in andere steden buiten Israël 1 dag later gevierd dan in Israël.

Conclusies

De eerste 800 jaar van de joodse geschiedenis speelt zich af in de landen van de Vruchtbare Halve Maan (Mesopotamie, Kanaan en Egypte

Abraham, Izaak en Jakob zijn de aartsvaders die zich vestigden in het beloofde land.

Jozef is de schakel voor het verblijf van het volk in Egypte. 4 eeuwen later bevrijdt Mozes het volk van de slavernij. Ze gaan door de woestijn terug naar het beloofde land

De ervaringen rond de uittocht uit Egypte en het krijgen van de 10 woorden op de berg Sinai vormen het belangrijkste hart van het jodendom. **HET VERBOND TUSSEN GOD EN DE MENS STAAT CENTRAAL**

3 pelgrimsfeesten herinneren aan de uittocht en aan het gebeuren op de sinai

Pesach is het feest van de exodus. Tijdens sederavond beleeft elk joods gezin opnieuw de laatste maaltijd voor de uittocht.

Sjawoe'ot is het feest van de oogst

In de zelf gemaakte Soekko herinneren ze zich de ervaringen van het volk in de woestijn.

Soekkot wordt afgesloten met Simchat Tora, de dag van de vreugde om de tora